

UCHWAŁA

Dnia 11 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch (przewodniczący)

SSN Jacek Wygoda (sprawozdawca)

Ławnik Marek Molczyk

Protokolant Justyna Kryńska - Szufnara

po rozpoznaniu na posiedzeniu, w dniu 11 czerwca 2019 r., zażalenia sędziego W. F. M. oraz jego obrońcy na uchwałę Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...] z dnia 16 października 2018 r., sygn. ASDo [...], w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Okręgowego W. F. M., za czyn z art. 178a § 1 k.k.

na podstawie art. 110 § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r., Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U.2019.52 t.j. ze zm.) i art. 437 § 1 k.p.k.,

uchwalił:

- I. utrzymać w mocy zaskarżoną uchwałę,
- II. kosztami postępowania odwoławczego obciążyć Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 27 września 2018 roku, sygn. PK XIV Ds [...], prokurator Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej (dalej: prokurator), wystąpił do Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...], o zezwolenie na pociągnięcie sędziego Sądu Okręgowego w S. - W. F. M. do odpowiedzialności karnej, za czyn polegający na tym, że w dniu 3 sierpnia 2018 r., na Al. [...] w A.,

woj. [...], sędzia W.F. M., będąc w stanie nietrzeźwości, w trakcie którego stężenie alkoholu w jego organizmie było nie mniejsze niż 0,83 mg/l (I badanie o godz. 16:12, 0,83 mg/l; II badanie o godz. 16:29, 0,79 mg/l; III badanie o godz. 16:30, błąd pomiaru, IV badanie o godz. 16:33, 0,81 mg/l, V badanie o godz. 16:45, 0,70 mg/l, VI badanie o godz. 16:46, 0,72 mg/l, oraz 1,55 ‰ alkoholu we krwi, którą to do badań pobrano o godz. 18:20), prowadził w ruchu lądowym pojazd mechaniczny marki „M.” o numerze rejestracyjnym [...], to jest o występku stypizowany w art. 178a § 1 k.k.

W dnia 16 października 2018 r., Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w [...] (dalej: Sąd Dyscyplinarny), wydał uchwałę, sygn. ASDo [...], w której:

- na podstawie art. 80 § 2c ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U.98.1070 ze zm., dalej: u.s.p.), **zezwolił na pociągnięcie do odpowiedzialności** sędziego Sądu Okręgowego w S. - W. F. M. za czyn opisany w ww. wniosku prokuratora sygn. PK XIV Ds [...], z dnia 27 września 2018 r;
- na podstawie art. 129 § 2 u.s.p., zawiesił sędziego W. F. M. w obowiązkach służbowych;
- na podstawie art. 129 § 3 u.s.p., obniżył sędziemu W. F. M. wysokość wynagrodzenia o 40% w okresie trwania zawieszenia, poczynając od dnia 16 października 2018r.,
- na podstawie art. 133 u.s.p., kosztami postępowania dyscyplinarnego obciążył Skarb Państwa.

W uzasadnieniu ww. uchwały Sąd Dyscyplinarny, stwierdził, że: „zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez sędziego W. F. M. czynu z art. 178a § 1 k.k”, natomiast w kwestii obniżenia wynagrodzenia sąd I instancji wskazał, iż „ustalając rozmiar obniżonego wynagrodzenia (...), wziął pod uwagę charakter czynu, ale i podnoszony przez obrońcę stan zdrowia sędziego”.

Zażaleniem obrońcy W. F. M., z dnia 19 października 2018 r. (data wpływu: 24 października 2018 r.) oraz zażaleniem W. F. M. z dnia 2 listopada 2018 r. (data wpływu: 6 listopada 2018 r.), skarżący, na podstawie 425 k.p.k., w zw. z art. 128 u.s.p. oraz art. 427 § 2 k.p.k., i art. 438 pkt 2,3 i 4 k.p.k., w zw. z art. 128 u.s.p., zarzucili ww. uchwałę Sądu Dyscyplinarnego:

„1. obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie przepisów art. 4 k.p.k., art. 5 § 1 i 2 k.p.k., art. 7 k.p.k., i art. 170 § 1 pkt 1 k.p.k., przez jednostronną, bez zachowania zasady obiektywizmu ocenę części materiału dowodowego, z założoną z góry, wbrew zasadzie domniemania niewinności i rozstrzygania niedających się usunąć wątpliwości na korzyść oskarżonego (obwinionego) tezą, że materiał dowodowy wystarczająco uprawdopodobnił podejrzenie, iż zostało popełnione przestępstwo oraz dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów – Sąd ustalenia oparł wyłącznie na materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie w sposób bezzasadny oddalając wnioski dowodowe obrońcy obwinionego zmierzające do ustalenia prawdy obiektywnej przed wydaniem orzeczenia w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej,

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenie mogący mieć wpływ na jego treść przez stwierdzenie, iż w świetle zebranego dotychczas materiału dowodowego zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez sędziego czynu z art. 178a § 1 k.k., co uzasadnia podjęcie uchwały zezwalającej na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, podczas gdy prawidłowa, zgodna z zasadami logiki, wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego ocena zgromadzonego w sprawie dotychczas, a także wnioskowanego przez obrońcę obwinionego, a bezzasadnie pominiętego materiału dowodowego prowadzi do wniosku, iż sędzia działał w warunkach zniesionej poczytalności, co w konsekwencji powinno skutkować wydaniem uchwały o odmiennej treści,

3. rażąco niewspółmierność orzeczonego środka poprzez obniżenie sędziemu o 40% wysokości wynagrodzenia w okresie trwania zawieszenia, podczas gdy zgromadzony w przedmiotowej sprawie materiał dowodowy nie uzasadniał obniżenia go w takim wymiarze uwzględniając w szczególności właściwości i warunki osobiste sędziego, a także charakter czynu”.

Ponadto, w wywiedzionych zażaleniach skarżący, na podstawie 427 § 1 i art. 437 § 1 k.p.k., w zw. z art. 128 u.s.p., wnieśli o „zmianę zaskarżonego orzeczenia przez odmowę udzielenia zezwolenia na pociągnięcie sędziego Sądu Okręgowego w S. - W. F. M. do odpowiedzialności karnej ewentualnie o uchylenie zaskarżonego

orzeczenia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Dyscyplinarnemu przy Sądzie Apelacyjnym w [...], a z najdalej idącej ostrożności procesowej o obniżenie sędziemu o 25% wysokości wynagrodzenia w okresie trwania zawieszenia”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenia są bezzasadne i jako takie na uwzględnienie nie zasługują.

Analizę poprawności uchwały Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...] z dnia 16 października 2018 r., sygn. akt ASDo [...] wypada poprzedzić przypomnieniem, iż niniejsze postępowanie toczy się z wniosku prokuratora z Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej, o wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego W. F. M. przestępstwa z art. 178a § 1 k.k. Immunitet sędziowski jest immunitetem formalnym, niepowodującym wyłączenia odpowiedzialności karnej za popełniony czyn. Wprowadza jedynie zakaz pociągania do odpowiedzialności karnej osoby nim objętej bez uzyskania przez oskarżyciela zgody uprawnionego organu. Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego które Sąd w niniejszym składzie w pełni aprobuje: „w przypadku czynów ściganych z oskarżenia publicznego wyrażenie zgody na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej stanowi w pewnym sensie kontrolę czynności polegającej na potwierdzeniu istnienia przesłanek postawienia zarzutu popełnienia przestępstwa (art. 313 § 1 k.p.k.). W ramach postępowania zainicjowanego wnioskiem o wyrażenie zgody na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej zadaniem sądu dyscyplinarnego jest zatem weryfikacja przedstawionego przez wnioskodawcę materiału dowodowego w celu sprawdzenia, czy zachodzi wynikająca z art. 80 § 2c u.s.p. przesłanka uchylenia immunitetu, jaką jest dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa, które jednocześnie jest warunkiem sporządzenia postanowienia o przestawieniu zarzutów w postępowaniu karnym (...) Ocena zebranych w postępowaniu przygotowawczym dowodów, dokonywana przez sąd dyscyplinarny w postępowaniu o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, nie powinna jednak wykraczać poza granice stwierdzenia >dostatecznie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa<.

Sąd dyscyplinarny nie musi mieć pewności, że zarzucane (przypisywane) sędziemu przestępstwo faktycznie zostało przez niego popełnione. Wystarczy, że wersja wydarzeń przedstawiona przez oskarżyciela we wniosku o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej jest dostatecznie uprawdopodobniona. Innymi słowy, do zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej wystarczające jest dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa, a nie przesądzenie, iż sędzia jest winny jego popełnienia. Wina może być bowiem ustalona jedynie przez sąd powszechny w postępowaniu karnym prowadzonym według reguł określonych w Kodeksie postępowania karnego.

O ile zatem w postępowaniu o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej sąd dyscyplinarny nie może w ogóle uchylić się od oceny wiarygodności zgromadzonych przez oskarżyciela dowodów, o tyle chybiona jest teza o potrzebie dokonywania przez ten sąd kompleksowej i ostatecznej oceny wiarygodności materiału dowodowego. Właściwą fazą dla takiej oceny jest postępowanie karne (uchwały Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2012 r., SNO 3/12, LEX nr 1228696 i z dnia 10 maja 2012 r., SNO 19/12, LEX nr 1228694).

W przedmiotowej sprawie takie podejrzenie, że W. F. M. popełnił wskazany we wniosku prokuratora czyn, jest uzasadnione. Nie kwestionują tego sami skarżący, którzy wszak w wywiedzionych środkach odwoławczych uzasadniają postawione przez siebie zarzuty obrazy przepisów postępowania i błędu w ustaleniach faktycznych tym, że sąd ten nie przeprowadził zawnioskowanych dowodów mających wykazać, że W. F. M. w chwili kierowania w stanie nietrzeźwym samochodem marki „M.” o numerze rejestracyjnym [...], był osobą niepoczytalną. Wynika z tego, że W. F. M. i jego obrońca **nie kwestionują faktu kierowania samochodem przez obwinionego w stanie nietrzeźwym, w czasie i miejscu wskazanym w zaskarżonym orzeczeniu.** Przypomnieć w tym miejscu należy, że zgodnie z art. 202 § 1 k.p.k., opinii o stanie zdrowia psychicznego zasięga się odnośnie do podejrzanego lub oskarżonego. Obowiązująca procedura karna nie przewiduje możliwości badania poczytalności przez biegłych psychiatrów, osób, co do których nie wydano postanowienia o przedstawieniu im zarzutu popełnienia przestępstwa.

Sąd Dyscyplinarny rozpoznając wniosek prokuratora o wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego, nie był uprawniony do wydania, jak chce tego skarżący, postanowienia o zasięgnięciu opinii biegłych psychiatrów i psychologa w celu określenie poczytalności W. F. M. *in tempore criminis*. Dopiero po uprawomocnieniu się uchwały o wyrażeniu zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego W. F. M., będzie możliwym wydanie i ogłoszenie mu postanowienia o przedstawieniu zarzutów, i ewentualnie wydanie przez prokuratora postanowienia o zasięgnięciu opinii biegłych psychiatrów w celu zbadania stopnia jego poczytalności, w momencie popełnienia przez niego **zarzuczonego mu czynu**.

Sąd dyscyplinarny w prowadzonym przez siebie postępowaniu, uprawniony był, jak wskazano to cytowanym powyżej orzeczeniu Sądu Najwyższego, do zbadania, czy przedłożony przez wnioskodawcę materiał dowodowy dostatecznie uzasadniał podejrzenie popełnienia przez sędziego W. F. M., wskazanego we wniosku czynu zabronionego. Sąd Dyscyplinarny w postępowaniu immunitetowym nie jest uprawniony do przesądzenia o tym, czy osoba, której dotyczy wniosek o uchylenie immunitetu jest winna popełnienia czynu wskazanego we wniosku oskarżyciela. Ustalenie poziomu poczytalności sprawcy czynu to wszak istotny element w określeniu winy sprawcy, a tę, jak już to podnoszono wcześniej, może ustalić jedynie sąd powszechny w postępowaniu karnym, według reguł określonych w kodeksie postępowania karnego, w tym art. 202 k.p.k. (por. Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2019 r., sygn. akt I DO 7/19).

Odnosząc się do trzeciego zarzutu zażaleń, który zdaniem skarżących polega na: „rażącej niewspółmierności orzeczonego środka, poprzez obniżenie sędziemu o 40% wysokości wynagrodzenia w okresie trwania zawieszenia, podczas gdy zgromadzony w przedmiotowej sprawie materiał dowodowy nie uzasadniał obniżenia go w takim wymiarze uwzględniając w szczególności właściwości warunki osobiste sędziego, a także charakter czynu”.

Zdaniem skarżących Sąd Dyscyplinarny dopuścił się obrazy art. 129 § 3 u.s.p., pomijając fakt, że „od prawie 30 lat obwiniony sędzia służy w sposób nienaganny wymiarowi sprawiedliwości” oraz, że sąd pierwszej instancji obniżając wynagrodzenie obwinionego nie uwzględnił, że w razie zezwolenia na pociągnięcie

do odpowiedzialności karnej, obwiniony poniesie dodatkowe koszty związane ze stawiennictwem w sądzie i w prokuraturze, jak również koszty pomocy prawnej.

Przywołać należy stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 25 czerwca 2012 r., SNO 21/12, które Sąd w niniejszym składzie podziela, mianowicie, iż: „przy podejmowaniu decyzji o wysokości obniżenia wynagrodzenia bierze się zwykle pod uwagę okoliczności dotyczące warunków osobistych sędziego, jego stanu rodzinnego, czy sytuacji majątkowej. Okoliczności te jednak mają znaczenie drugorzędne, bowiem decydującym czynnikiem w tym względzie jest stopień społecznej szkodliwości czynu oraz postawa sprawcy. Sąd Najwyższy - Sąd Dyscyplinarny w uchwale z dnia 15 września 2006 r., SNO 48/06, wskazał, że decyzja podjęta na podstawie powołanego przepisu wręcz nie może uwzględniać przesłanek innych, niż dotyczących zarzucanego czynu oraz postawy sprawcy, oraz że sytuacja osobista, zdrowotna, rodzinna czy majątkowa sprawcy pozostaje dla oceny o stopniu obniżenia wynagrodzenia bez znaczenia”.

Mając na uwadze warunki osobiste i sytuację majątkową sędziego W. F. M., a także wysoką szkodliwość społeczną czynu, jaką z pewnością obciążone jest prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości przez sędziego, a więc osobę związaną przepisami ustawy do dbałości o zachowanie godności tegoż urzędu, nie sposób uznać, iż obniżenie wynagrodzenia o 40% mogłoby w sposób niedopuszczalny pogarszać sytuację majątkową W. F. M..

Na marginesie Sąd Najwyższy zauważa, że Sąd Dyscyplinarny orzekający w niniejszej sprawie jako Sąd I instancji nie był sądem właściwym miejscowo do rozpoznania sprawy o wyrażenie zgody na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, gdyż na podstawie art. 110 § 2 a Prawo o ustroju sądów powszechnych sądem właściwym miejscowo jest Sąd Dyscyplinarny w okręgu, którego prowadzi się postępowanie przygotowawcze, co w realiach niniejszej sprawy oznacza, iż właściwym był Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w [...]. Powyższe nie stanowi uchybienia procesowego, które musiałoby skutkować uchyleniem uchwały.

Wobec powyższego, należało uchwalić jak w sentencji.